

Bátortalan előszó

Bár sokat olvasó, könyvszerető ember vagyok, bevallhatom, én bizony elég ritkán szoktam végigolvasni az előszavakat, különösen a hosszúkat. Ezért a mostani bevezetőmet igyekszem nagyon rövidre fogni, csupán néhány eligazító információra szorítkozva, bízva abban, hogy ez a méret még alatta marad az Olvasó továbblapozási küszöbének.

Egy izgalmas életsorsot mutat be ez a könyv. Az utolsó pillanatban készült, hisz a kortársak, a Benedikt Ottót személyesen ismerők, köztük magam is, rövidesen végleg eltávoznak. Dokumentum pedig nagyon kevés maradt. Ez is közép-európai (nagyon is magyar) jelenség: a dokumentumok tudatos és módszeres pusztítása. Nem elég, hogy a háborúkban, bombázásokban, mindenféle forradalmakban elégték érték-

8 EGY KÖZÉP-EURÓPAI MÉRNÖKSORS

kes, olykor egyedi papírok, teljes levél- és irattárak, a Fahrenheit 451° magyar lovagjai szisztematikusan pusztították is őket, a Rákosi-időkben éppúgy, mint az 1990-es rendszerváltozás után. Ezért kellett ebben a munkában is elég nagy részben egykori munkatársak emlékeire hagyatkoznom, köztük a magaméra is. Sajnos számosan a kortársak közül már nem kérdezhetők. Nagyon fontosak és hasznosak voltak természetesen azok az anyagok, amelyeket Benedikt Svetlána bocsátott a rendelkezésemre, közöttük édesapjának lebilincselően érdekes, de sajnos torzóban maradt emlékirását is. A képek nagyobb része ugyancsak Svetlána gyűjteményéből származik.

Megvallom, a könyv meglehetősen szubjektív. Vállalom, hiszen nem idegenről, ismeretlenről, hanem személyes sorsomra is hatást gyakorló emberről írtam. Összetett, izgalmas, kimagaslóan tehetséges, vonzó és néha bizony ellentmondásosan cselekvő személyiségről. A kor, amelyben élt, az oka, hogy nem kerülhettem meg eszmei áramlatok, politikai jelenségek, olykor igencsak visszataszító nagy és kis vezérek felvázolását, a magam nézeteit, felfogását, megítélését tükröztetve. Ezek nem egy tekintetben különböznek Svetlánáétól, ezért úgy állapotdunk meg, hogy ő ír egy kiegészítést, részben, mint Benedikthez legközelebb álló ember, aki olyan momentumokról is tud szólni, amiket egy kívülálló életíró nem ismerhet, vagy más megvilágításban lát. Másrészt a történelmi háttér tekin-

tetében eltérő felfogását is közreadhatja. Természetesen értő történészek dolga lesz, hogy majd egykor, későbbi időszakokban e művet elővéve, immár személyes élményektől és kapcsolatoktól nem befolyásolva tegyék helyére azt a kort, amelyben éltünk. Mindenesetre remélem, hogy ez az életrajz is adalék lehet a jövő generációi számára, amikor értékeléseket készítenek a politikai történesekben gyötrelmes, rettenetesen sötét, a természettudományokban és a technikában viszont ragyogó, izgalmas 20. századról.

Amikor az íródeák tisztelettel az Olvasó jóindulatába ajánlja szerény kötetét, egyúttal megköszöni segítségét azoknak, akik értékes gondolatokkal, visszaemlékezésükkel hozzájárultak a megírásához: Benedikt Szvetlánának, Borka Józsefnek, Kallós Róbertnek, Vámos Tibornak. Külön köszönet illeti Inzelt Pétert, aki – átérezve annak felelősségét, hogy a múltat semmiképpen sem szabad végképp eltörölni – támogatta e könyv megjelentetését.

Szentgyörgyi Zsuzsa